

lék s a családok megoszlása a következő: egy tagú 7.6%; 2 tagú 23.2%; 3 tagú 26.3%; 4 tagú 21.8%; 5 tagú 12.5%; 6 tagú 5.1% és 7 tagú 2.4%. Vagyis a lakosság nagytöbbségét a kevés tagú családok alkotják. Nem jobb a helyzet *Sârbova* községben sem, ahol a természetes szaporulat minus 14.5 ezreléket tesz ki. A terhességek 70.1%-ból sohasem lesz keresztelő s így az abortus népszokás. A clujji *Institut de Igiena* megbízásából anketőző dr. *Râmneantu* is megerősíti a Bánáti pusztulást. *Varadia* községben 1778-tól 1933-ig a születések száma 69.4%-kal csökkent. A terhességek 67% megszakad; 380 terhesség közül (1929–1934-ben) 251 abortussal végződött; *Banloc* községben 128 nő abortált, a népesség állandóan csökken. Általában a bánáti falvak 1910 és 1930 között 50.144 emberrel kevesbedtek (6.1%), amikor a fejlődés logikája évenként átlag tiz ezrelék növekedést vár.

Az egyke-pszichózis, ez a megfordított — gyermekgyilkos — Oedipus-komplexum mindenütt terjed s riogatja a középosztály értelmiségi köreit. A kétségbeesés, temetőhangulat, népsiratás már-már középeurópai *közlira*. A problémák szociális megértése sehol, és sehol a biztató **optimista** látás. A középrétegek hangulatát mindenütt a fogamzás elleni machinációk s az abortus „fátuma” kísérti. Ugyanakkor érzi, hogy a gyermektelenség, a falvak vezetőrétegének pusztulása társadalmi vonatkozásban kihat ő reá is, elpusztítja rezervoárját, csökkenti népi támaszát. A kesergés tehát érthető. A gazdag Bánát **gazdag** parasztságának demografiai hanyatlása ugyanazt a pszichozist termeli ki, mint Magyarországon a Dunántul magyar lakosságának elapadása. Mindakettő egy gazdasági-történeli szakasz szimbóluma. *Bányai Imre*

A „SZABADSÁG ÉS BECSÜLET BIRODALMI GYŰLÉSE.” A világ közvéleménye, a márciusban lezajlott német népszavazásnak csupán a Rajna-vidéki megszállással kapcsolatos vonatkozásait figyelte. Azt a tényt azonban, hogy ez a népszavazás egyttal az új birodalmi gyűlés tagjait is „megválasztotta”, a világsajtó kevéssé kommentálta. Pedig az új birodalmi gyűlés összetételének vizsgálata felette tanulságos.

Az 1933 nov. 13.-án megválasztott törvényhozó testületet a horogkeresztes frazeológia a „forradalom birodalmi gyűlés”-ének, az 1934 aug. 19.-én megválasztottat a „német egység és hadsereg” gyűlésének, végül a jelenlegit a „szabadság és becsület Reichstag”-jának nevezi. Mindegyik egy-egy részletét volt hivatva megvalósítani annak a programnak, amit Hitler már a „Mein Kampf”-ban körvonalazott. A mai Reichstag feladata a keleti program első részletének megvalósítása. Ehhez képest változott tehát a birodalmi testület összetétele. A hohenzollerni idők óta most első ízben jutottak be a háborúelőtti pángermán mozgalom vezetői, élükön *Heinrich Class-al* az *Alldeutscher Verband* elnökével, ki az 1923-as sikertelen monarchista puccs vezére volt. A hasonlócéltú egyesületek összes vezetői helyet foglalnak a birodalmi gyűlés padsoraiban. A nagyipar és a nagybirtok képviselői, valamint a pénzarisztokrácia fejei szintén bekerültek, a horogkeresztes szervezetek és a testnevelés irányítóival egyetemben. A törvényhozó testület „paraszt” frakciójának soraiban ilyen nevekkkel találkozunk: *Gróf Wolfgang von York*, *gróf Bernd von Kanne*, *gróf Stauffenberg*, stb. A legfigyelemreméltóbb azonban a nemrég még idegen államok kötelékébe tartozók névsora, kik politikai magatartásuk miatt voltak kénytelenek Németországba menekülni. A birodalmi gyűlésbe bejutottak a külföldi nácimozgalom legbírhetőbb vezetői. Ezek közül csupán az osztrák mozgalomból ismert *Theo Habicht*, *Frauenfeld*, *Proksch*, *Hofer* és *Reschny* (az osztrák légió vezetője), akik

éveken keresztül a lehangosabb propagandistái voltak az ausztriai náci-mozgalomnak, szintén tagjai a nagynémet törvényhozó testületnek. Fentiek neve állandóan szerepelt a különböző véres merényletekkel kapcsolatban és legtöbbször a Dolfuss gyilkosság után szökött német földre. A csehszlovák nemzetiszocialista mozgalom vezetői közül heten kerültek be, köztük *Hans Krebs*, a „csehországi légió” vezetője. A cseh csoport tagjai közül hárman a Henlein-féle „Szudéták frontját” képviselik Németországban, míg négyen a cseh-német határmenti náci agitációt irányítják. Bejutott még a barna törvényhozó testületbe a dániai náciik főnöke, *Danielsen* is, ki a schleswigi horogkeresztesek mozgalmát irányítja és nagy befolyást gyakorolt a főleg dél-Jütlandban erős „L. S.” paraszt tevékenységre is, *Knuth* gróffal együtt. Nyilvánvalóan a lengyel barátkozás okából mellőzték a lengyelországi németesség képviselőinek beültetését a gyűlésbe. Lengyelországgal kapcsolatban elcsitult a zaj a barna berkekben, a danzigi kérdés és a korridor problémája körül felmerült konfliktusban Németország deferálni kényszerült és a lengyel álláspont győzött. A horogkereszt Danzig polgárainak érdekeit föláldozta a keleti védelmi politika oltárán.

A barna politika harmadik etapjának feladata, melyet a „szabadság és becsület” birodalmi gyűlése van hivatva megvalósítani, úgy látszik nem terjed túl Ausztrián, Csehszlovákián és Dánián. A német rajnai akció ugylátszik bevezetője a Harmadik Birodalom dél-kelet felé irányuló terjeszkedésének, amit most azzal, hogy a birodalmon kívül szított horogkeresztes mozgalom pionírjait német képviselőkké tették, — politikailag is alátámasztanak. A „szabadság és becsület birodalmi gyűlése” sötét árnyékot vet Németország szomszédaira. *Lázár Vilmos*

A TUDOR VLADIMIRESCU-féle parasztfelkelés 115. évfordulójára hívja fel a figyelmet a Bucuresti-i *Era Noua* márciusi számában *Alexandru Savu*, és igen érdekes adatokkal világítja meg a felkelés osztályjellegét a közkeletű felfogással szemben, amely Vladimirescu mozgalmát a görög bojárok elleni nemzeti felkelésnek tekinti.

Mi váltotta ki az Olténiából elinduló Vladimirescu-féle népmegmozdulást?

A fanarióta uralom idején a fejedelmek és a honi bojárok sűrű és nehezebbnél-nehezebb adókkal terhelték meg a parasztságot. Adóbehajtás többször is volt egy esztendőben és adót jóformán csak a parasztok fizettek. A moldvai fejedelem, *Ion Mavrocordat* (1714—1747) évente háromszor szedett adót a jószág után és számos paraszt inkább leölte állatait, mintsem adót fizessen. A bojárok, akik maguk is tartoztak jószágaik után adót fizetni, könnyű szerrel háritották át e terhet a parasztra, részint úgy, hogy nem írták össze jószágaikat (u. i. az adó behajtásával ők voltak megbízva), részint pedig úgy, hogy a maguk adójával is a parasztokat terhelték meg. Az adók 80%-át a paraszton hajtották be. A parasztok túrték egy ideig a basáskodást, aztán tömegesen kerekedtek fel és vándoroltak ki a fejedelemségekből. Ezren és ezren menekültek át a Dunán, a hegyeken és a Pruthon az adóüldözések elől. Egyedül Dolj megyéből 15 ezer ember vándorol ki egyszerre... 1760-ban a Havasföld valósággal elnéptelenedett és *Scarlat Ghica* fejedelem csak nagynehezen, mindenféle ígérettel bírta visszacsalogatni a világgáment parasztokat kis részét. De amint a parasztook visszatértek, ismét kezdetét vette a régi basáskodás és fosztogatás, úgy hogy a parasztook megint csak elvándoroltak vagy betyárnak álltak. Ilyen módon 1775-ben több, mint 10 ezer paraszt állt betyárnak. A *hajdukok* (ez volt a betyárok neve) az erdőben